

EXPUNERE DE MOTIVE

Ministerul Afacerilor Externe este chemat să îndeplinească mandatul constituțional al promovării intereselor naționale ale României în relațiile internaționale. Fundamentul relațiilor internaționale contemporane este reprezentat de ordinea juridică internațională, definită ca ansamblul raporturilor dintre state, guvernate de dreptul internațional. În cadrul acestor raporturi, fiecărui stat participant îi revin drepturi și îi incumbă obligații. Respectarea obligațiilor în raporturile de drept internațional este un element esențial al responsabilității statelor, responsabilitate asumată atât față de comunitatea internațională, cât și față de proprii cetățeni.

Unul dintre domeniile în care responsabilitatea statelor în relațiile internaționale produce efecte directe și imediate față de cetățenii proprii sau terți este domeniul regimului de călătorie al persoanelor. În condițiile legislației române actuale, România nu își poate respecta obligațiile internaționale în acest domeniu, ceea ce prejudiciază calitatea relațiilor cu celelalte state, interesele naționale ale statului și interesele cetățenilor români. Această împrejurare plasează România în poziția de a încălca principiul fundamental al respectării obligațiilor internaționale asumate.

Astfel, există o serie de acorduri internaționale, încheiate de România cu alte state, care prevăd acordarea vizelor în regim de gratuitate (acorduri încheiate cu Ucraina, Statul Israel, China sau India). Există, de asemenea, principiul internațional al curtoaziei între state, în temeiul căruia vizele pentru titularii pașapoartelor diplomatice și oficiale (șefi de stat sau de guvern, demnitari, agenți diplomatici etc.) se acordă în regim de gratuitate.

Potrivit legii române, “contravaloarea blanchetelor de viză se recuperează de la beneficiarii serviciilor consulare peste taxele percepute” (OG nr. 24/1992, Anexa 2, Nota c). Această cerință a legii împiedică, în fapt, Ministerul Afacerilor Externe să respecte prevederea asumată la nivel de tratat internațional sau principiu de drept internațional. De aceea, în fapt, practica actuală este de a acorda vize “gratuite” prin eliminarea numai a taxelor consulare, altele decât contravaloarea colantului de viză. Contravaloarea colantului de viză se încasează separat, de la beneficiarul vizei (contravaloarea unui colant de viză este în prezent de 4 USD sau 3,20 Euro).

Această situație contravine obligațiilor asumate de statul român prin acordurile internaționale sau în temeiul principiilor de drept internațional, și impune aplicarea reciprocității de către statele partenere, în ceea ce privește taxele de viză percepute de la cetățenii români (în condițiile în care costurile colantelor de viză ale acestor state pot fi mai mari decât costul colantului de viză română). În același timp, această situație contravine și dreptului internațional al tratatelor și legislației române în materie, care prevăd în mod clar faptul că prin acte normative de drept intern nu se pot schimba dispozițiile tratatelor internaționale și că dispozițiile de drept intern nu pot fi invocate pentru justificarea neexecutării obligațiilor asumate prin tratate internaționale – soluție preluată și de Legea nr. 590/2003 a tratatelor (art. 31, para (4) și (5)).

Practica altor state (în special al statelor membre ale Uniunii Europene) este de a recunoaște sensul deplin al noțiunii de “viză gratuită” și de a nu percepe nici o taxă

beneficiarilor vizelor, cetățeni ai statelor cu care s-au încheiat astfel de acorduri sau titulari de pașapoarte diplomatice și oficiale.

În situația actuală, practica României este mai degrabă de a interpreta scutirea de taxe de viză ca fiind, de fapt, reducerea taxelor de viză, facilitatea avută în vedere la momentul încheierii tratatelor internaționale rămânând numai o facilitate parțială, care constă în reducerea și nu în scutirea taxei consulare, ceea ce crează dificultăți în relațiile bilaterale.

Pentru a asigura un echilibru necesar între angajamentele de politică externă și legislația română ce guvernează materia tratatelor internaționale, precum și normele legislației interne în materia acordării vizelor în regim de gratuitate, și pentru evitarea oricăror controverse legate de aplicarea cu prioritate a acestora din urmă, în ciuda dispozițiilor clare ale unor instrumente de drept internațional, apreciem că textul OG nr. 24/1992, Anexa 2, Nota c) (privind stabilirea taxelor percepute pentru serviciile consulare) se impune a fi modificat, după cum urmează:

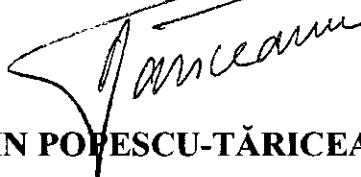
“contravaloarea blanchetelor de viză se va recupera de la beneficiarii serviciilor consulare peste taxele percepute, cu excepția vizelor acordate în regim de gratuitate în baza legii române sau a tratatelor internaționale la care România este parte”

Modificarea propusă este de natură a corecta o situație nefavorabilă intereselor României, care se răsfrânge atât asupra relațiilor internaționale, cât și asupra intereselor cetățenilor. Beneficiile acestei modificări se regăsesc în acordarea capacității statului de a își respecta pe deplin obligațiile internaționale, atât cele care derivă din acorduri bilaterale, cât și cele care derivă din principiile recunoscute de drept internațional, precum și în acordarea posibilității cetățenilor români de a beneficia pe deplin de avantajele și facilitățile convenite la nivel bilateral, în domeniul circulației persoanelor.

Această modificare este în concordanță cu legislația română în domeniul tratatelor și dreptului internațional, nu contravine reglementărilor europene și este utilizată de majoritatea statelor din comunitatea internațională. Posibilitatea de acordare a vizelor de scurtă ședere în regim de gratuitate va putea fi menținută numai până la dobândirea de către România a statutului de țară Schengen.

Față de cele prezentate, a fost elaborat proiectul de Lege privind aprobarea Ordonanței Guvernului nr. /2006 pentru modificarea anexei nr. 2 din Ordonanța Guvernului nr. 24/1992 privind stabilirea serviciilor consulare și a taxelor percepute pentru prestarea acestora, pe care îl supunem PARLAMENTULUI spre adoptare.

PRIM – MINISTRU

CĂLIN POPESCU-TĂRICEANU